

Лекція № 10

ВИЩА НЕРВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Умовні та безумовні рефлекси. Гальмування умовних рефлексів.
2. Особливості ВНД людини. Вчення про I та II сигнальні системи. Динамічний стереотип.
3. Роль пам'яті і емоцій у формуванні поведінкових реакцій.
4. Типи ВНД за І.П.Павловим.
5. Функціональна структура цілісної поведінки за П.К.Анохіним.

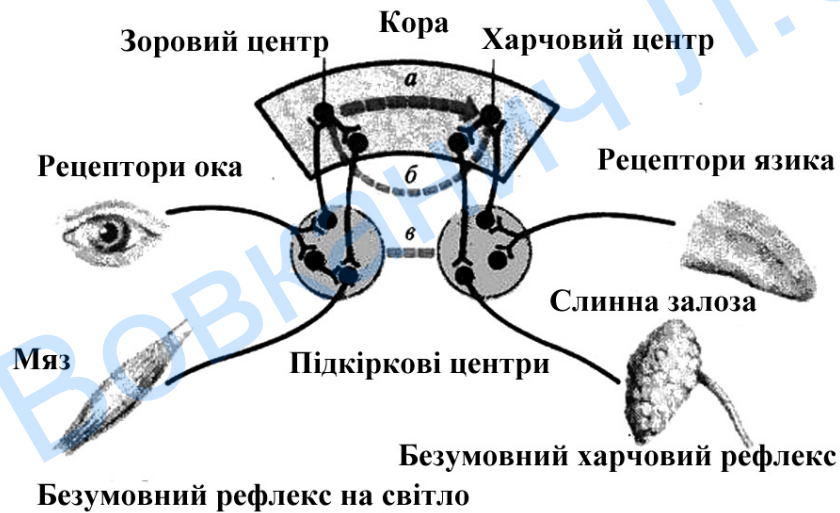
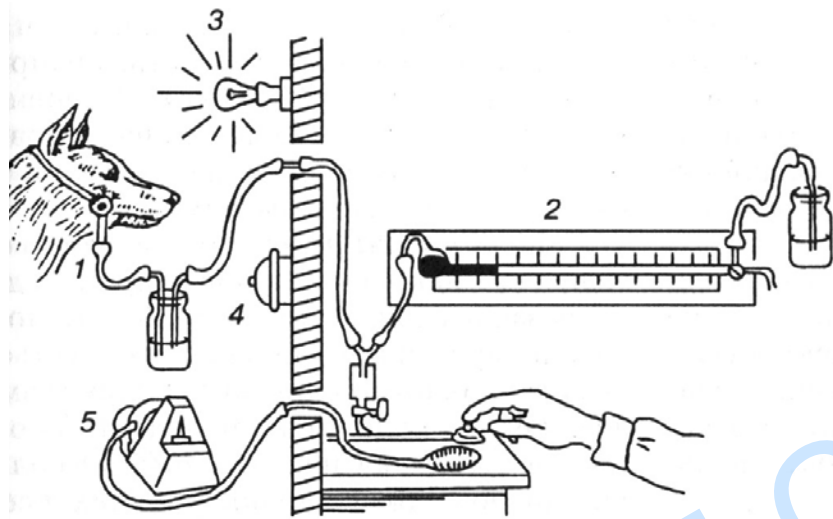

УМОВНІ ТА БЕЗУМОВНІ РЕФЛЕКСИ

УМОВНІ ТА БЕЗУМОВНІ РЕФЛЕКСИ

Безумовні	Умовні
Вроджені	Набуті
Видові	Індивідуальні
З певного рецепторного поля	Будь-який рецептор
Постійний анатомічний нервовий шлях	Тимчасові зв'язки
Адекватний подразник	Будь-який подразник

УМОВИ УТВОРЕННЯ УМОВНИХ РЕФЛЕКСІВ

1

- **Повторне** поєднання дії умовного подразника із дією безумовного подразника

2

- Умовний подразник повинен **випереджати** безумовний у часі

3

- **Бадьорий** функціональний стан ЦНС

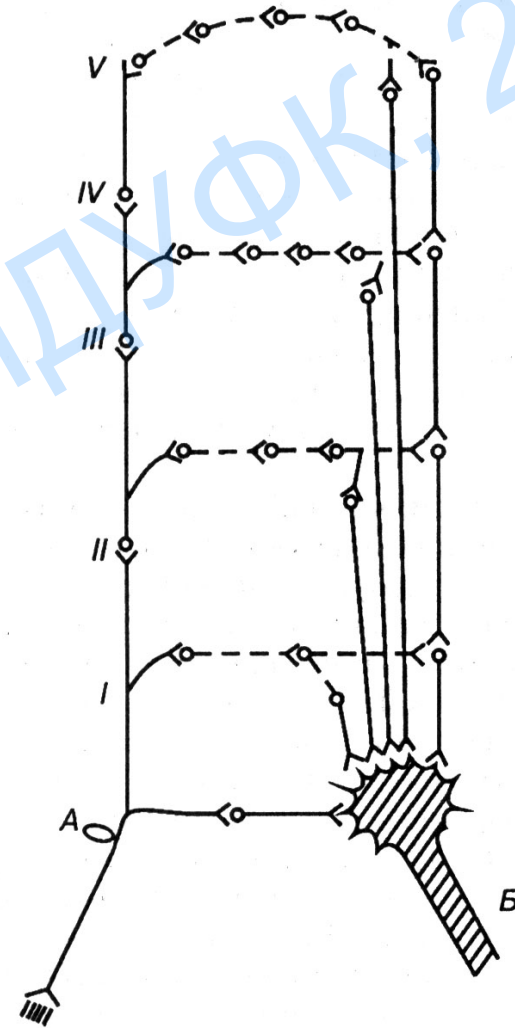
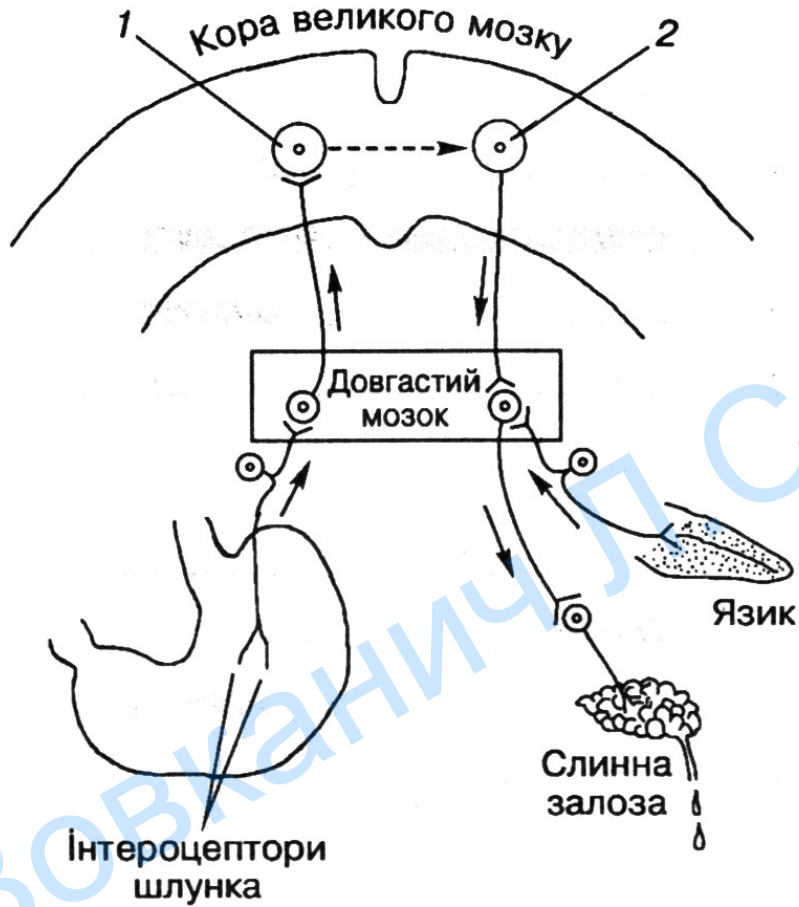
4

- **Відсутність** інших видів активної діяльності

5

- **Надпорогова** інтенсивність умовного подразника.

БАГАТОРІВНЕВА ДУГА УМОВНОГО РЕФЛЕКСУ

КЛАСИФІКАЦІЯ УМОВНИХ РЕФЛЕКСІВ

ГАЛЬМУВАННЯ УМОВНИХ РЕФЛЕКСІВ

ОСОБЛИВОСТІ ВІД ЛЮДИНИ.
ВЧЕННЯ ПРО І ТА ІІ СИГНАЛЬНІ СИСТЕМИ

ОСОБЛИВОСТІ ВНД ЛЮДИНИ

ВНД тварин	ВНД людини
інстинкти	свідомість і самосвідомість
рефлекси 7 порядку	рефлекси 22 порядку
біологічні потреби	ідеальні потреби і мотиви
I сигнальна система	I та II сигнальна система

ОСОБЛИВОСТІ ВНД ЛЮДИНИ

ВНД тварин - інстинкти

Вітальні

- харчовий,
- оборонний,
- регуляції сну, і ін.

Рольові

- статевий,
- батьківський
- територіальний,
- ієрархічний

Саморозвитку

- дослідницький,
- імітаційний,
- ігровий

Сфера ВНД людини - потреби

Біологічні потреби

- їжа, вода, повітря,
- сон, економія сил,
- статева, і ін.

Соціальні потреби

- приналежність до групи
- місце у групі
- відповідність нормам

Ідеальні потреби

- пізнання, творчості
- самопізнання
- воля

Інформаційна сфера ВНД людини

Підсвідомість
автоматизовані
навики і норми
поведінки

Свідомість
знання

Надсвідомість
творча інтуїція

ПЕРША ТА ДРУГА СИГНАЛЬНІ СИСТЕМИ

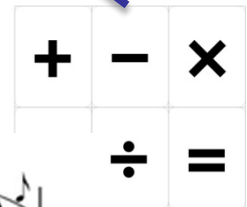
Сигнальні системи

Перша

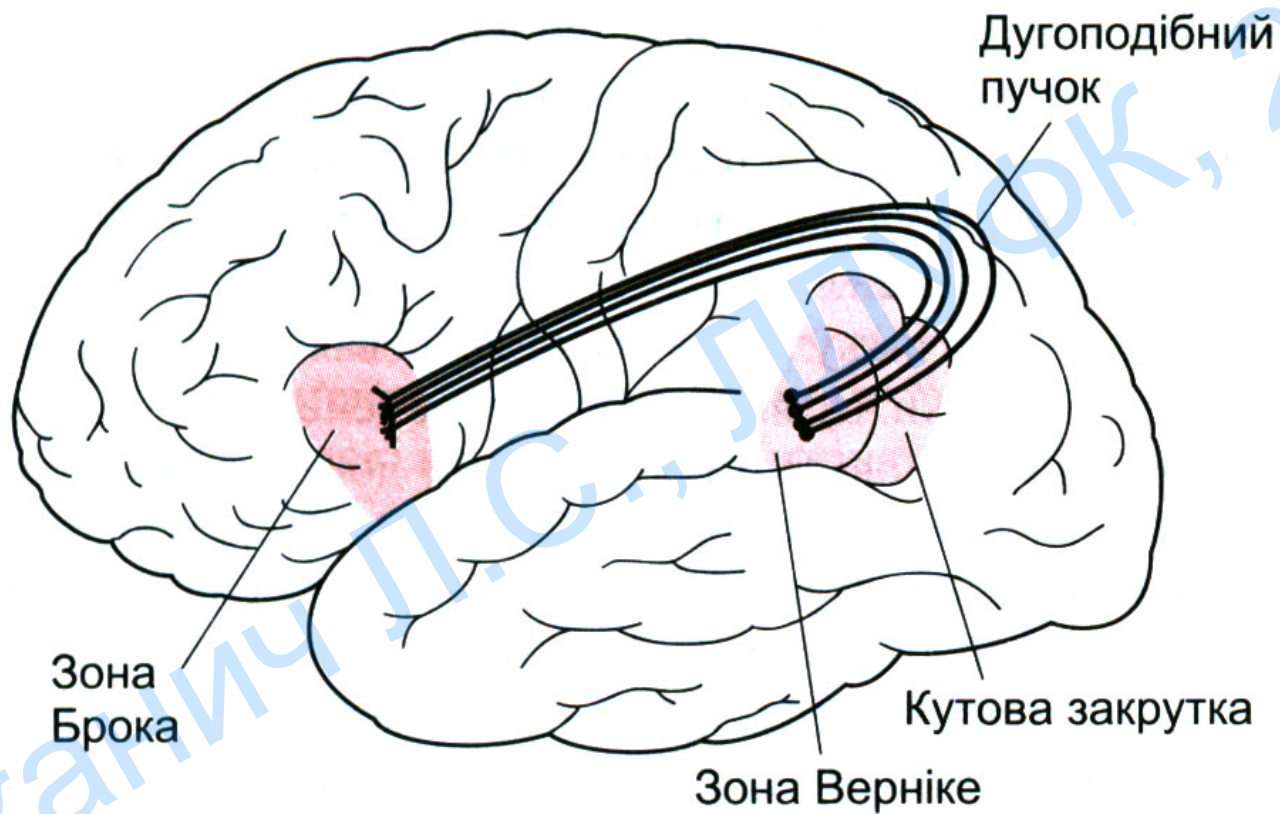
Друга

*система
рефлекторних
реакцій на
конкретні
подразники*

*система
рефлекторних
реакцій на
абстрактно-логічні
подразники*

ЦЕНТРИ МОВИ ЛЮДИНИ

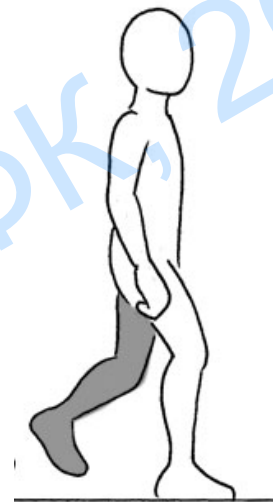
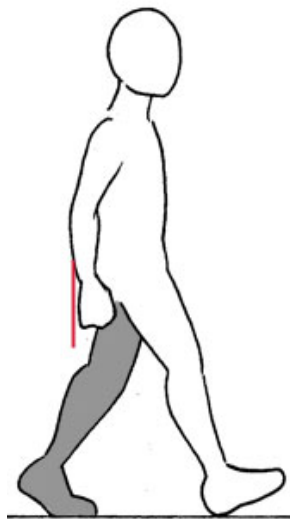

Рис. 16-5. Розташування деяких зон у категоричній півкулі, що відповідають за функції мови.

ФУНКЦІОНАЛЬНА АСИМЕТРІЯ ПІВКУЛЬ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЛЮДИНИ

Ліва	Права
<i>Словесна інформація</i>	<i>Образна інформація</i>
<i>Аналітичне сприйняття</i>	<i>Цілісне (синтетичне) сприйняття</i>
<i>Сприйняття часу</i>	<i>Сприйняття простору</i>
<i>Абстрагування, узагальнення</i>	<i>Конкретне сприйняття</i>
<i>Логіка</i>	<i>Інтуїція</i>

ДИНАМІЧНИЙ СТЕРЕОТИП

4

3

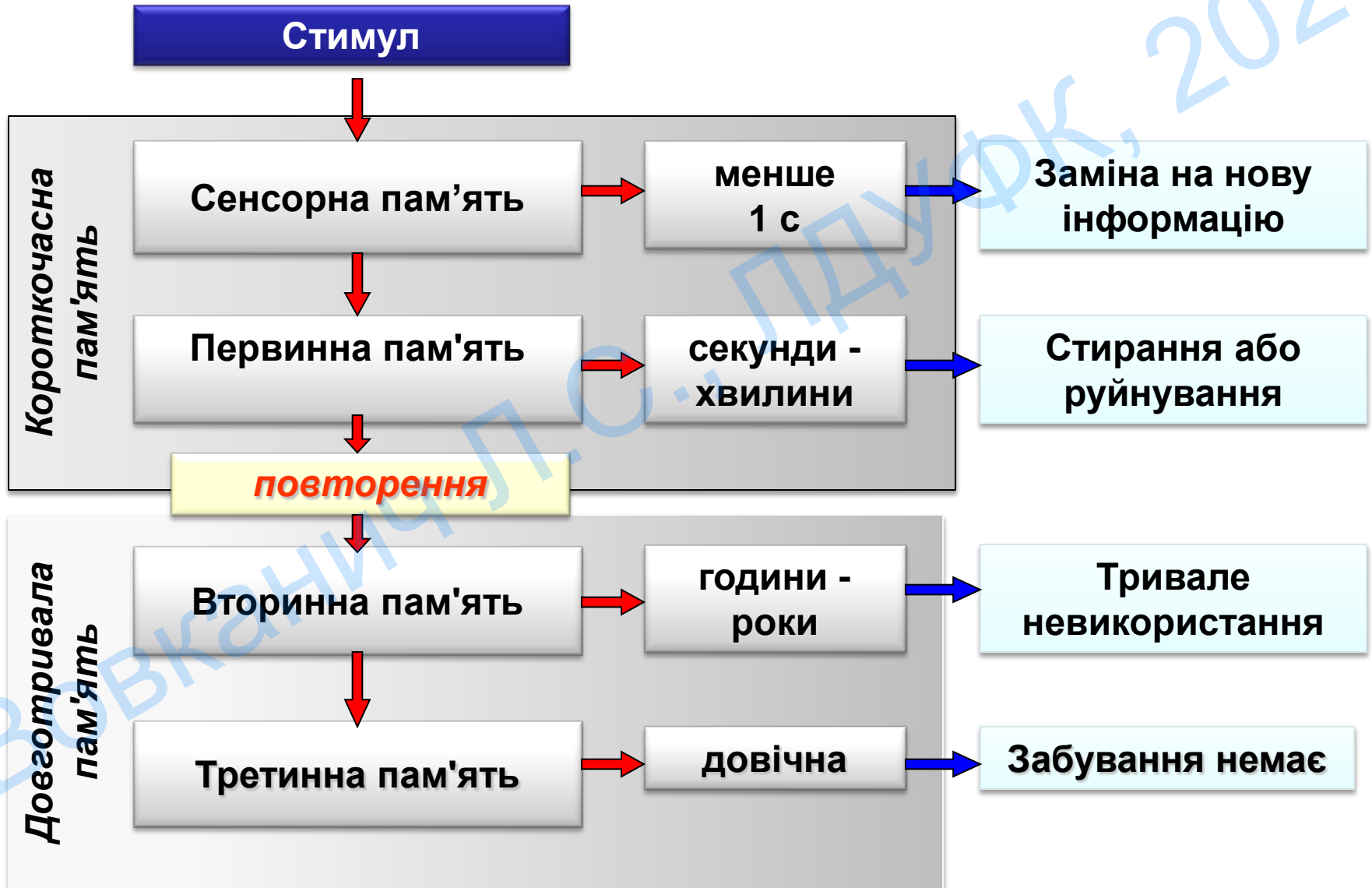
Вовканич Ю.Ф. 2020

РОЛЬ ПАМ'ЯТІ І ЕМОЦІЙ У ФОРМУВАННІ
ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ

РІЗНОВИДИ ПАМ'ЯТІ

ВИДИ ПАМ'ЯТІ

Різновиди пам'яті

Мимовільна

Довільна

Моторна

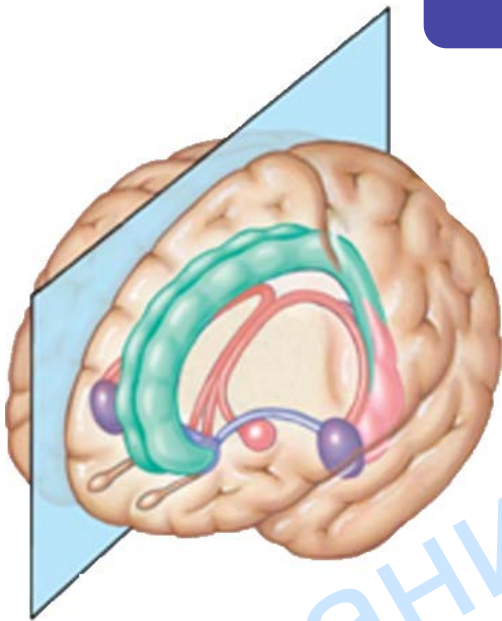
Образна

Емоційна

Словесно-логічна

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙ

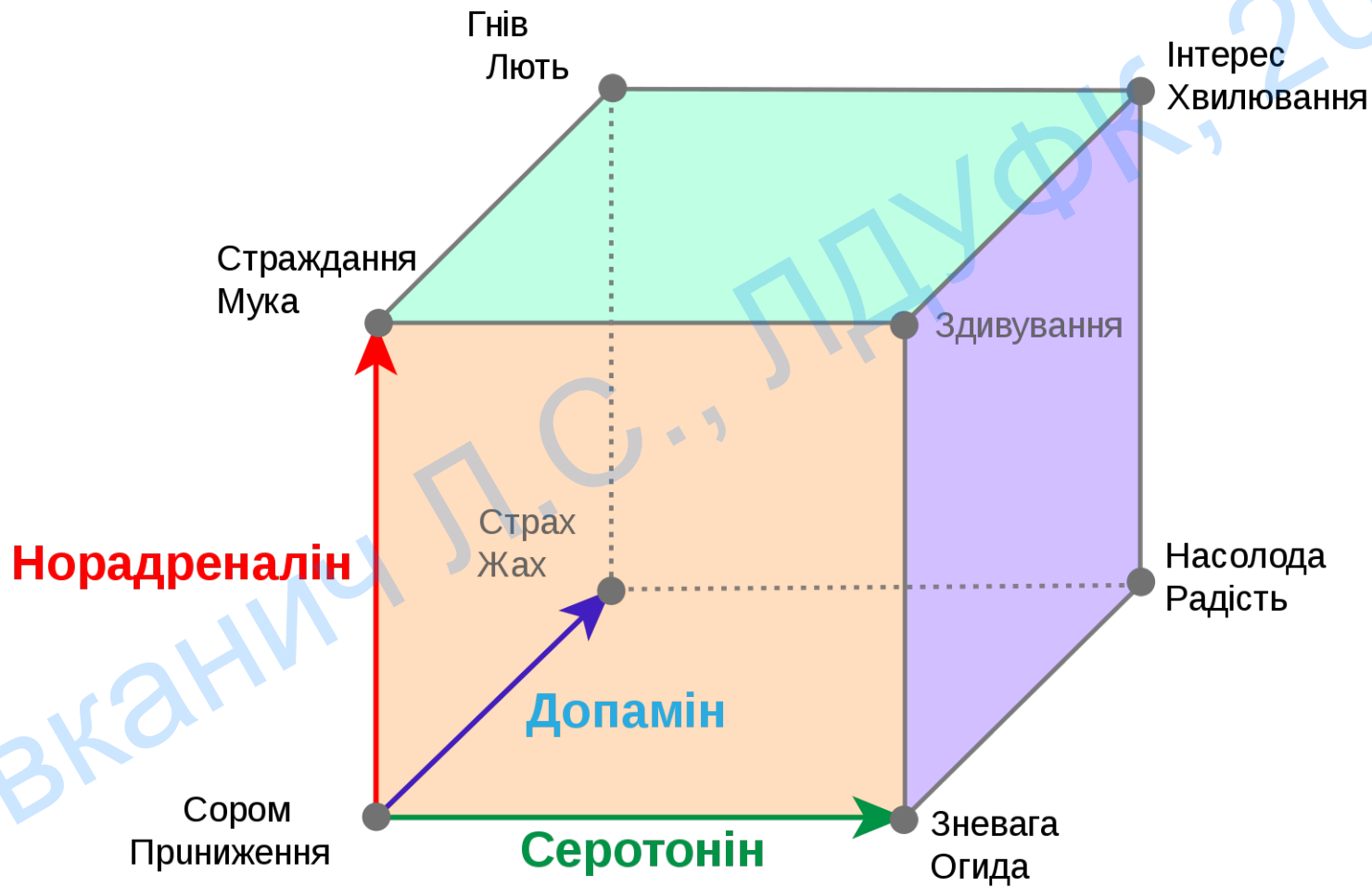
Потреби
Біологічні (вода, їжа, сон, ін.)
Соціальні
Ідеальні

Задоволення потреб

Емоції
Рухові компоненти
Вегетативні компоненти

КУБ ЕМОЦІЙ ЛЕВГЕЙМА (2012 р.)

КУБ ЕМОЦІЙ ЛЕВГЕЙМА (2012 р.)

Базова емоція	Серотонін	Дофамін	Норадреналін
Сором, приниження	Низький	Низький	Низький
Сум, туга	Низький	Низький	Високий
Страх, жах	Низький	Високий	Низький
Гнів, лють	Низький	Високий	Високий
Відраза, презирство	Високий	Низький	Низький
Подив	Високий	Низький	Високий
Радість, насолода	Високий	Високий	Низький
Інтерес, збудження	Високий	Високий	Високий

A black and white portrait of an elderly man with a full, white beard and mustache. He is looking slightly to the left of the camera. The background is a plain, light color. The image is framed by vertical grey bars on the left and right sides.

ТИПИ ВНД ЗА І.П.ПАВЛОВИМ.

Вовканич Л.С., ЛДУФК, 2020

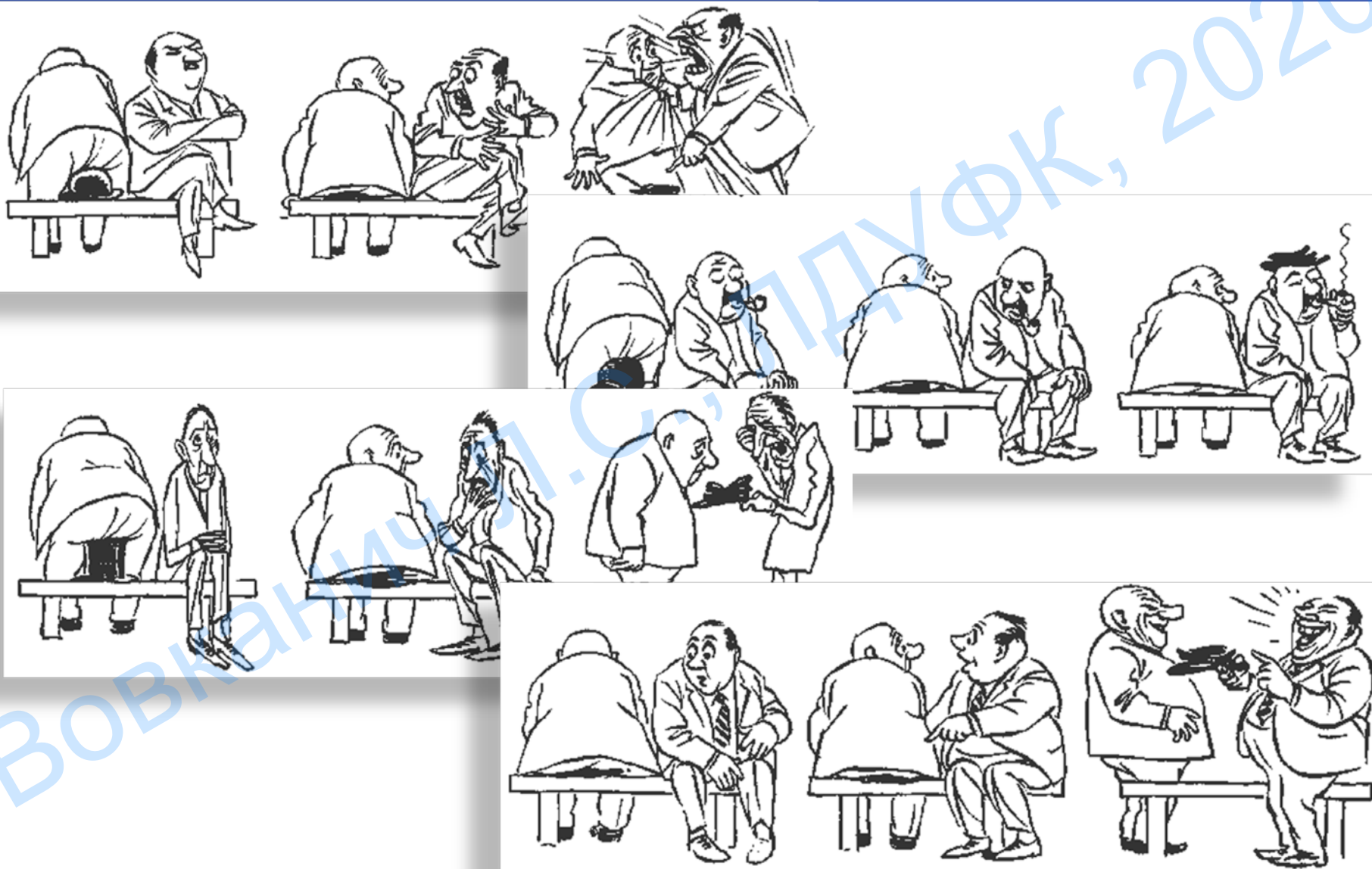
ТИПИ ВНД ЗА І.П.ПАВЛОВИМ

Тип ВНД – сукупність вроджених і набутих **властивостей нервових процесів**, які визначають відмінності у поведінці людей та їхньої реакції на однакові зовнішні впливи.

ТЕМПЕРАМЕНТИ (HERLUF BIDSTRUP)

ТИПИ ВНД ЗА І.П.ПАВЛОВИМ

У людини й тварин

Сильні

Слабкі

Жвавий
(сангвінік)

Спокійний
(флегматик)

Нестримний
(холерик)

Слабкий
(меланхолік)

сильний
врівноважений
рухливий

сильний
врівноважений
інертний

сильний
неврівноважений

слабкий

ТИПИ ВНД ЗА І.П.ПАВЛОВИМ

Методики оцінювання властивостей нервових процесів

Сила

Рухливість

Врівноваженість

Збудження

Гальмування

Швидкість перебудови диференціальних реакцій

Інтенсивність орієнтувальних реакцій

Швидкість формування й закріплення умовного рефлексу

Методика надсильного подразнення

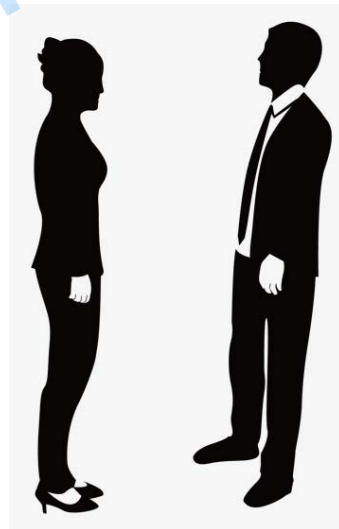
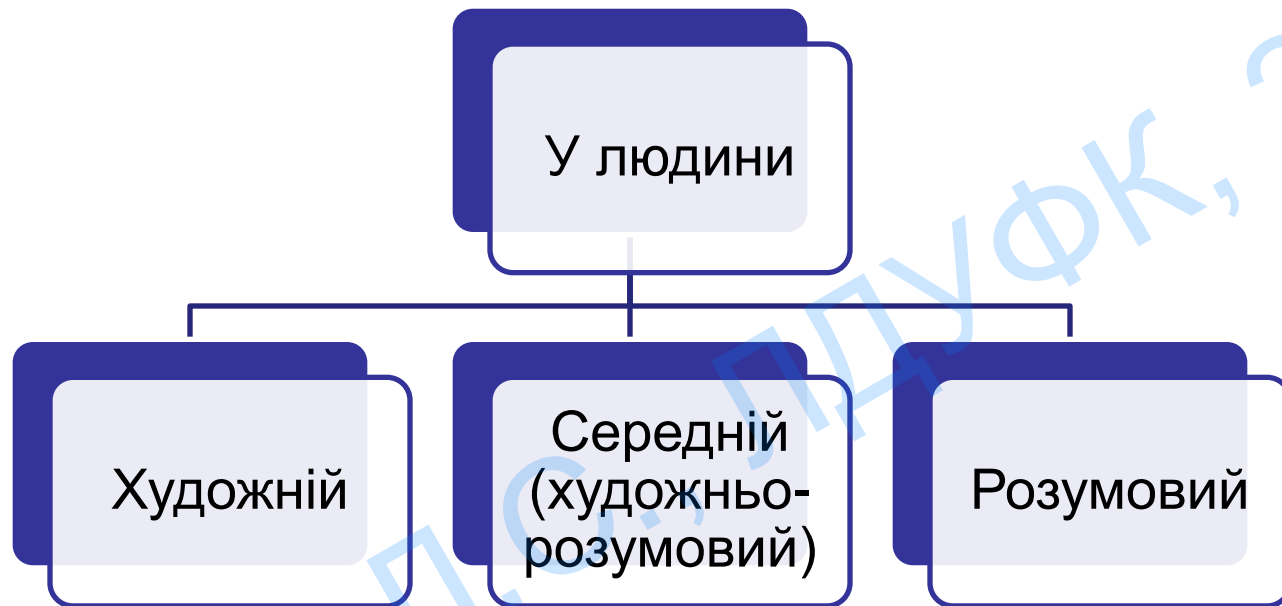
Швидкість формування диференціального гальмування

Швидкість згасання умовного рефлексу

Швидкість згасання орієнтувальної реакції

Швидкість утворення позитивних і негативних рефлексів

ТИПИ ВНД ЗА І.П.ПАВЛОВИМ

ТИПИ ВНД ЗА Г.АЙЗЕНКОМ

ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ЦІЛІСНОЇ
ПОВЕДІНКИ ЗА П.К.АНОХІНИМ

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РЕГУЛЯЦІЇ РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(ЗА П.К.АНОХІНИМ)

